

Ghid privind înregistrarea unui depozit („repository”) în OpenAIRE infrastructură

versiune mai 2020, OSHK

Cuprins

1. Introducere.....	1
2. Înregistrarea unui depozit („repository”) în OpenAIRE infrastructură	1
3. Cum poate deveni un depozit („repository”) „Open Access”?.....	7

1. Introducere

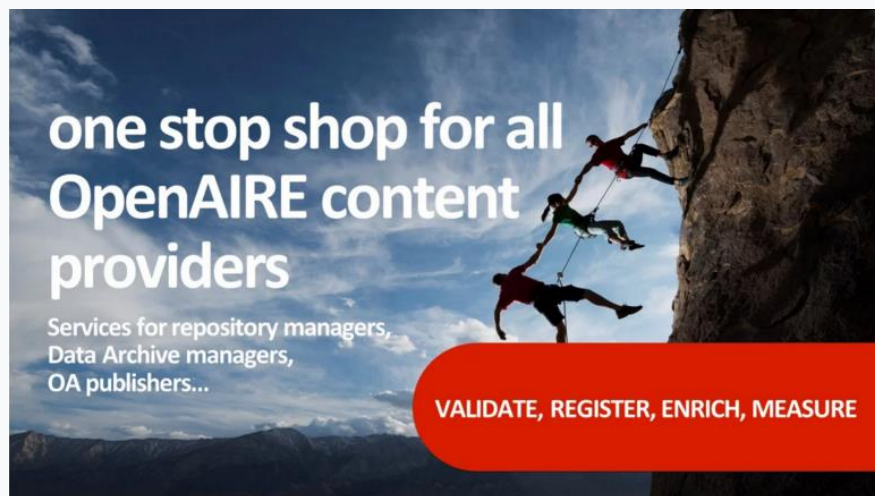
Prezentul ghid prezintă pe scurt pașii necesari pentru înregistrarea unui depozit („repository”) în OpenAIRE infrastructură și instrumentul dezvoltat în acest sens de către OpenAIRE, precum și pașii principali pentru ca un depozit să devină „Open Access”. Acest ghid poate reprezenta un instrument util pentru managerul unui depozit în vederea facilitării înregistrării acestuia în OpenAIRE infrastructură.

În primul rând, este important de subliniat faptul că înregistrarea unui depozit în OpenAIRE infrastructură sprijină depozitul spre a deveni “Open Access” și a putea adera la Cloud-ul european pentru știința deschisă („[European Open Science Cloud](#)” - EOSC), respectiv a fi „[FAIR](#)”¹ și în conformitate cu cerințele „EOSC”. „[EOSC Portal](#)”, lansat în anul 2018 de către Comisia Europeană, promovează atât “Open Science”, cât și „Open Innovation”, oferind cercetătorilor și profesioniștilor din domeniul științei și tehnologiei informații privind accesul la infrastructurile de cercetare, servicii, publicații științifice și datele de cercetare ale infrastructurilor de cercetare pe care le pot accesa prin intermediul „[EOSC Marketplace](#)”.

2. Înregistrarea unui depozit („repository”) în OpenAIRE infrastructură

¹ Identificabile, Accesibile, Interoperabile și Reutilizabile

Pentru înregistrarea unui depozit, managerul de depozit va utiliza instrumentul pus la dispoziție de către OpenAIRE, respectiv [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#), serviciul webbased de tip „one-stop-shop”, care permite validarea și înregistrarea unui depozit² în OpenAIRE infrastructură având la bază testarea compatibilității depozitului cu [Ghidurile OpenAIRE](#). Pe lângă depozite, furnizorii de conținut pot valida și înregistra în [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) și arhive de date³, sisteme informatice de tip agregator⁴, sisteme informatice de tip „CRIS”⁵, în vederea partajării și îmbogățirii conținutului acestora contribuind astfel la crearea unei comunități globale de cercetare deschisă.



Furnizorii de conținut pot găsi în [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) un set de servicii, cum ar fi: Validarea sursei de date (rulare test de compatibilitate a sursei de date cu [Ghidurile OpenAIRE](#)), inclusiv istoricul validărilor; Înregistrarea sursei de date; Îmbogățirea metadatelor sau a conținutului sursei de date și Colectarea și analizarea datelor privind utilizarea sursei de date, inclusiv generarea de statistici și rapoarte.

² Institutional or thematic repositories - information systems where scientists upload the bibliographic metadata and full-texts of their articles, due to obligations from their organization or due to community practices (e.g. ArXiv, Europe PMC) <https://www.openaire.eu/aggregation-and-content-provision-workflows> .

³ Information systems where scientists deposit descriptive metadata and files about their research data (also known as scientific data, datasets, etc.) <https://www.openaire.eu/aggregation-and-content-provision-workflows> .

⁴ Information systems that collect descriptive metadata about publications or datasets from multiple sources in order to enable cross-data source discovery of given research products. Examples are DataCite, BASE, DOAJ <https://www.openaire.eu/aggregation-and-content-provision-workflows>.

⁵ CRIS (Current Research Information System) - information systems adopted by research and academic organizations to keep track of their research administration records and relative results; examples of CRIS content are articles or datasets funded by projects, their principal investigators, facilities acquired thanks to funding, etc. <https://www.openaire.eu/aggregation-and-content-provision-workflows>.

În cele ce urmează este prezentat [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) care este parte a „EOSC Marketplace”⁶.

Cum se realizează validarea și înregistrarea unui depozit în OpenAIRE infrastructure?

Pentru înregistrarea în [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) este necesară crearea unui [cont](#) de utilizator prin furnizarea datelor de înregistrare în funcție de modalitatea prin care se realizează logarea în platformă.



Validarea și înregistrarea unui depozit se realizează prin intermediul „[Service Validator](#)” parte a [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#). Prin intermediul acestui serviciu se realizează verificarea în vederea validării atât a calității implementării protocolului „OAI-PMH”, cât și a conformității depozitului („literature repositories”, depozite de date/arhive, sisteme informatice de tip agregator, sisteme informatice de tip „CRIS”) cu [Ghidurile OpenAIRE](#). Conformitatea depozitului cu [Ghidurile OpenAIRE](#) se realizează prin testare, mai precis prin intermediul „[Service Validator](#)”. În cazul în care validarea reușește, sursa de date poate fi înregistrată în OpenAIRE infrastructure.

OpenAIRE infrastructure permite înregistrarea depozitelor instituționale și tematice înregistrate în [OpenDOAR](#), registrul dedicat datelor de cercetare [Re3data](#), publicații electronice („e-Journals”), sisteme informatice de tip „CRIS”, agregator și editori („publishers”).

Cum poate fi utilizat „Service Validator”?

„Service Validator” este dezvoltat având la bază un software configurabil care permite utilizatorilor cu drepturi de administrare să personalizeze regulile de validare care urmează să fie aplicate. Această caracteristică facilitează adaptarea serviciului atunci când sunt actualizate ghidurile OpenAIRE și furnizează servicii similare, eventual cu reguli și configurații diferite, către terțe părți.

„[Service Validator](#)” include doi pași principali care contribuie la agregarea și indexarea sursei de date în OpenAIRE infrastructure:

⁶ <https://marketplace.eosc-portal.eu/services/openaire-content-provider-dashboard>

- 1. Validarea sursei de date** (rulare test de compatibilitate) - în acest caz, este testată compatibilitatea depozitului/sursei de date („literature repository”, depozite de date, sisteme informatice de tip „CRIS”) cu [Ghidurile OpenAIRE](#);



Cele 5 [Ghiduri OpenAIRE](#) menționate mai jos sprijină managerii de depozite să expună depozite, arhive de date, metadate („CRIS”), depozite de tip software respectând protocolul „OAI-PMH”⁷ pentru conformitate/compatibilitate cu infrastructura OpenAIRE. OpenAIRE infrastructura acceptă o serie de protocoale de transfer și interfețe pentru colectarea de metadate. Utilizarea unuia dintre cele mai importante protocoale, respectiv [protocolul OAI-PMH v2.0](#), în contextul implementării Ghidurilor și modalitatea de aplicare al acestuia este descrisă în Ghidurile OpenAIRE prezentate mai jos.

În plus, aceste ghiduri furnizează în mod special și suport managerilor de surse de date pentru a defini și implementa politicile locale de gestionare a datelor în conformitate cu cerințele [OpenAIRE - Open Access Infrastructure for Research in Europe](#) și pentru a sprijini strategia „[Open Access](#)” a Uniunii Europene.

Cele 5 [Ghiduri OpenAIRE](#) aplicabile în funcție de sursa de date sunt următoarele:

- [OpenAIRE Guidelines for Literature Repositories](#);
- [OpenAIRE Guidelines for Data Archives](#);
- [OpenAIRE Guidelines for CRIS Managers](#);
- [Draft OpenAIRE Guidelines for Software Repository Managers](#);
- [Draft OpenAIRE Guidelines for Other Research Products](#).

Cu titlu de exemplu, mai jos, este prezentat modulul „Validator” care cuprinde cele două opțiuni „Validate” și „Validation History” așa cum au fost dezvoltate în cadrul infrastructurii OpenAIRE, respectiv în cazul validării unei surse de date de tipul „literature repositories” cu Ghidurile OpenAIRE.

⁷ The Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting
<http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html>

The screenshot displays the OpenAIRE PROVIDE interface. On the left, a navigation menu includes 'Register', 'Validator', 'Validate', and 'Validation History'. The main content area is titled 'Run compatibility test' and features a four-step progress bar: 1. Select dat..., 2. Select gui..., 3. Select par..., and 4. Finish. Below the progress bar, there are two radio button options: 'Select base URL from one of your registered repositories' (selected) and 'or enter new'. A dropdown menu below the first option shows '-- none selected --'. Below this, there is a section for 'Previous validations' with a filter by job type dropdown (set to '--none selected--') and a 'Jobs per page' dropdown (set to 10). Below the filter, there are tabs for 'ALL JOBS (0)', 'SUCCESSFUL (0)', 'FAILED (0)', and 'ONGOING (0)'. A table with columns 'REPOSITORY', 'VALIDATION TYPE', 'STATUS', 'SCORE', 'STARTED', 'GUIDELINES', and 'ACTIONS' is shown, with the message 'No stored jobs found' below it. A pagination control at the bottom right shows '< 0 >'. The OpenAIRE PROVIDE logo is in the top left corner.

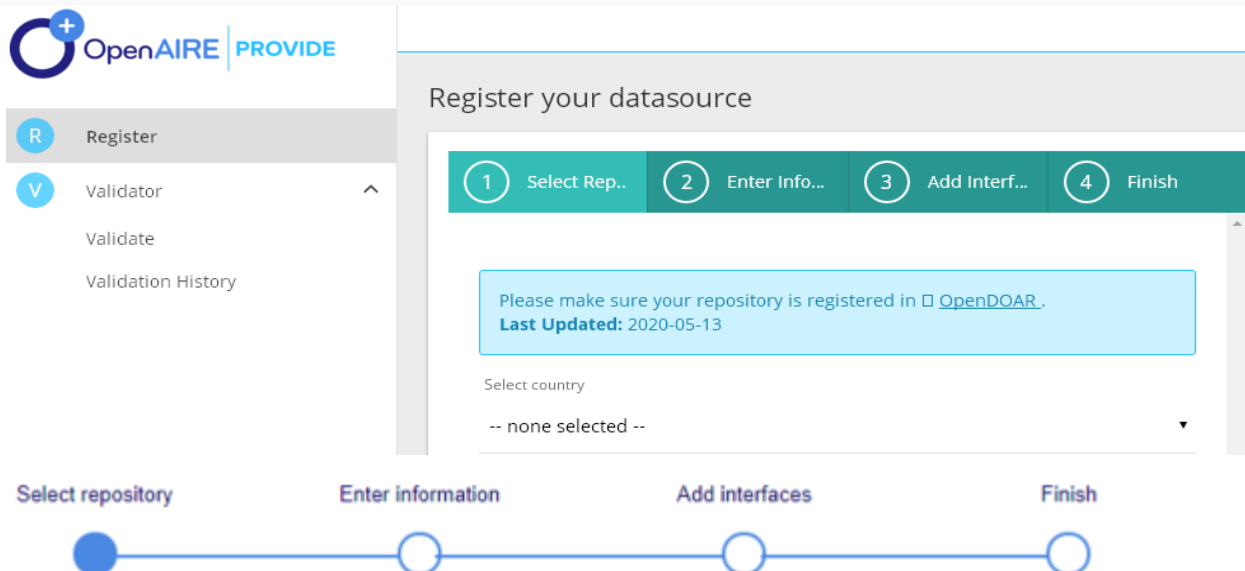
După cum se poate observa, primul pas este reprezentat de selectarea sursei de date, al doilea pas are în vedere selectarea ghidului OpenAIRE aplicabil în funcție de sursa de date care se dorește a fi validată, în acest sens putând fi rulate două tipuri de teste de compatibilitate, respectiv de conținut și de utilizare (specifică implementării protocolului „OAI-PMH”). Următorul pas este reprezentat de selectarea parametrilor și finalizarea testului de compatibilitate, iar rezultatele vor fi transmise prin email. În cazul în care validarea reușește, următorul pas este reprezentat de înregistrarea în OpenAIRE infrastructură.

2. Înregistrarea sursei de date - în acest caz, are loc înregistrarea sursei de date, respectiv a „literature repositories”, depozite de date, publicații „Open Access”⁸ și sisteme informatice de tip agregator în OpenAIRE infrastructură.



În curând, urmează a fi implementată și posibilitatea de înregistrare a sistemelor informatice de tip „CRIS”, software, „catch-all” și alte surse de date.

Cu titlu de exemplu, mai jos, este prezentat modulul „Register” și cei patru pași necesari pentru înregistrare („Select repository”, „Enter information”, „Add interfaces”, „Finish”) așa cum a fost dezvoltat în cadrul infrastructurii OpenAIRE, respectiv în cazul înregistrării unei surse de date de tipul „literature repositories” și depozite de date. După cum se poate observa, anterior înregistrării sursei de date de tip „literature repositories” în infrastructura OpenAIRE, aceasta trebuie mai întâi înregistrată în [OpenDOAR](#), respectiv în [Re3data](#), în cazul depozitelor de date. În cazul în care înregistrarea reușește, sursa de date va fi înregistrată în OpenAIRE infrastructură.



⁸ Open Access publishers and journals - information system of open access publishers or relative journals, which offer bibliographic metadata and PDFs of their published articles <https://www.openaire.eu/aggregation-and-content-provision-workflows>.

Mai multe materiale de training privind utilizarea [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) pot fi găsite pe [site-ul OpenAIRE](#).

Un alt serviciu furnizat prin OpenAIRE infrastructură este [OpenAIRE's Usage Statistic service](#) care colectează și analizează datele privind utilizarea depozitului, inclusiv numărul de descărcări și vizualizarea metadatelor, în acest sens, putând fi generate o serie de statistici și rapoarte. În acest context, a fost elaborat [OpenAIRE Usage Statistics Guidelines](#) care furnizează asistență managerilor surselor de date privind participarea la [OpenAIRE's Usage Statistic service](#) și descrie metodele și standardele utilizate pentru colectarea și procesarea datelor privind utilizarea în vederea generării de statistici comparabile. Mai multe informații despre acest serviciu pot fi găsite pe [site-ul OpenAIRE](#).

O altă funcționalitate a [OpenAIRE Content Provider Dashboard](#) este [OpenAIRE Notification Broker Service](#) prin intermediul căruia managerii surselor de date pot schimba/partaja metadate și îmbogăți colecția lor de metadate prin abonarea la diferite tipuri de notificări. Mai multe informații despre acest serviciu pot fi găsite pe [site-ul OpenAIRE](#).

3. Cum poate deveni un depozit („repository”) „Open Access”?

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentați pașii pe scurt prin care un depozit („repository”) poate deveni „Open Access”. Mai multe detalii, inclusiv prevederile legale aplicabile și o serie de exemple pot fi regăsite [site-ul OpenAIRE - Making your repository Open](#). Cei șase pași principali care au în vedere modalitatea de licențiere a unui depozit sunt următorii:

1. Aplicarea licenței potrivite depozitului;

Una dintre cele mai bune licențe recomandate de OpenAIRE și care poate fi utilizată pentru un depozit este licența „CC BY 4.0” având în vedere faptul că licențele „Creative Commons” sunt recunoscute și consacrate la nivel internațional. În plus, licența „CC BY 4.0” îndeplinește definiția „Open Access”, așa cum a fost menționată în declarația privind „Open Access” de la Budapesta, Bethesda și Berlin și este una dintre cele mai compatibile în ceea ce privește interoperabilitatea. Mai mult decât atât, licența „CC BY 4.0” ar trebui încorporată în termenii de utilizare a depozitului.

2. Metadate;

Ar trebui să fie utilizate metadate pentru a îmbunătăți identificarea resurselor, utilizarea acestora în cadrul depozitului fiind importantă. În anumite cazuri, metadatele nu sunt protejate ca atare, deoarece sunt informații factuale, deci nu sunt originale sau nu sunt substanțiale. Cu toate acestea, în anumite cazuri, metadatele complexe ar putea fi protejate, printr-o licență „CC0”.

Pentru ca metadatele să poată fi utilizate în mod semnificativ, acestea trebuie să fie standardizate (o cerință stabilită prin proiectele finanțate prin H2020), un format frecvent utilizat este „Dublin Core”⁹.

3. Conținutul trebuie, de asemenea, să fie licențiat;

OpenAIRE recomandă licența „CC BY 4.0” pentru conținutul depozitului. Totuși, licențele „Creative Commons” nu sunt adecvate în cazul software. În acest caz, OpenAIRE recomandă să se aplice licența „GNU GPL v3.0”, respectiv „BSD/Apache”. În timp ce licențele „Creative Commons” se pot aplica atât pentru conținut digital, cât și non-digital, în prezent, ghidul OpenAIRE - [Making your repository Open](#) oferă asistență doar în ceea ce privește depozitele complet digitale.

4. Datele și seturile de date și bazele de date ar trebui să fie sub licența „CC0”;

Datele și seturile de date și bazele de date ar trebui să fie oferite fără restricții de utilizare, adică în baza licenței „CC0”. În cazul în care există aspecte privind confidențialitatea sau protecția datelor, acestea ar trebui abordate în conformitate cu legislația relevantă sau politicile de etică.

5. Alte lucrări de autor (articole, imagini etc.) ar trebui să fie licențiate „CC-BY 4.0”;

Depozitele ar trebui să sugereze ce licență să fie aleasă pentru a îndeplini cerințele „Open Science”, dar în final cel care crează sau încarcă informația (denumit în continuare și „uploader”) ar trebui să aleagă. Pentru a evita ambiguitatea, „uploader”-ul ar trebui să aplice o licență la momentul încărcării. Neaplicarea unei licențe la încărcare conduce la aplicarea „Toate drepturile rezervate”, ceea ce înseamnă, în general, că oamenii nu pot utiliza, reutiliza, modifica conținutul nelicențat, fără autorizare. Depozitele pot juca un rol important în educarea „uploader”-ului în ceea ce privește

⁹ <https://www.dublincore.org/>

licențele deschise. Importanța de a face munca lor „Open Access”, ar trebui explicată „uploader”-ilor înainte de încărcare. Beneficiile „Open Access” includ: cercetătorii și instituțiile de care aparțin beneficiază de o audiență mai largă, astfel rezultatele cercetărilor pot fi utilizate de mai multe persoane printr-un acces larg, gratuit și imediat. Resursa Sparc Europe¹⁰ oferă un rezumat util al beneficiilor accesului liber.

6. Depozitele ar trebui să recomande cele mai bune licențe „Open Science” și „uploader”-ul ar trebui să aleagă licența

Licența „CC-BY 4.0” poate fi considerată drept o licență standard implicită, cu excepția cazurilor care privesc date și seturi de date. În plus, licența „CC-BY 4.0” este adesea considerată standardul atunci când este vorba de licențe „Open Acces”, deoarece este cea mai puțin restrictivă și permite să se utilizeze conținutul licențiat așa cum aleg utilizatorii, cu condiția ca atribuirea să fie oferită/recunoscută și să respecte în totalitate principiile „Open Acces”.

În cazul în care „uploader-ul” selectează o licență care este mai puțin compatibilă cu cerințele „Open Acces”, acest fapt ar trebui să-i fie menționat în mod clar. Acest fapt este relevant în special atunci când aceștia aleg licențe „Creative Commons non-commercial sau no derivatives”. Aceste licențe nu reușesc să promoveze „cultura liberă” conform descrierii „Creative Commons”.

În cazul software-ului, OpenAIRE recomandă aplicarea unei licențe „GNU GPL” sau „BSD/ Apache”. Aceste licențe sunt cele mai consacrate licențe publice pentru software gratuit și cea mai interoperabile licențe în termeni de utilizare generală.

Cu toate acestea, în cele din urmă, decizia finală cu privire la licența care se aplică ar trebui să revină creatorului și celui care încarcă documentele „uploader”-ului. Aceștia trebuie să țină seama de orice limitări externe la alegerea licenței. Acest fapt poate fi ca urmare a prevederilor agenției de finanțare sau a cerințelor editorilor.

¹⁰ <https://sparceurope.org/what-we-do/open-access/>